

der ziekteverzekering scheidsgerechten in te voeren, bestaande voor de ééne helft uit georganiseerde artsen en voor de andere helft uit vertegenwoordigers der ziekenkassen. Het hoogste beroep, de „Schiedskammer”, geeft een beslissende uitspraak, ook in gevallen van artsenstaking, indien de overheid haar tusschenkomst inroept. De besturen der ziekenkassen zijn hiermede niet tevreden. De dwang om geneeskundige hulp te verschaffen aan de leden brengt hen telkens in verlegenheid, daar de geneeskundigen niet gedwongen zijn, aan de ziekenkassen hulp te verleen. In Oostenrijk kan de Statthalterei de kassen vergunnen, in plaats van geneeskundige hulp verhooging van ziekgeld te verleen.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

MUTATIE BIJ BACTERIEN.

Aan het slot van zijn zeer belangwekkend artikel komt CIJFER tot de slotsom, dat uit andere streptococci door mutatie roodvonkstreptococci kunnen ontstaan. Deze meening deel ik volkomen, maar toch komt het mij voor, dat het door CIJFER waargenomen geval niet als bewijs mag worden gebruikt.

Of mutatie bij bacteriën voorkomt is nog niet bewezen. Als deze voorkomt in den zin van de mutatieleer van HUGO DE VRIES, dan moet er zaad voorkomen. Ik heb getracht dit laatste te bewijzen. Zoolang echter voor deze meening niet meer bewijzen bestaan, die alleen door cultuur- en infectieproeven zijn te verkrijgen, meen ik, dat wij niet het recht hebben als een vaststaand feit aan te nemen, dat bij bacteriën inderdaad mutatie voorkomt.

Er bestaat variabiliteit en het geval van CIJFER bewijst, dat hetzelfde virus lymfangitis en roodvonk kan veroorzaken. Of nu dit virus van huis uit bestaan heeft uit roodvonk- of uit andere streptococci is niet bekend. Bewezen moet worden, dat de eerste mogelijkheid geheel uit te sluiten is. Dat is in dit geval niet mogelijk, waar de wond is toegebracht door een hond, die met zijn bek overal in zit. Maar dan moet nog worden bewezen, dat men met mutatie en niet met variatie te doen heeft. Dit is alleen uit te maken door kweekproeven. Het speeksel bevat niet soms, maar altijd streptococci. Brengt men een weinig speeksel in zetmeelhoudenden bouillon, dan ontwikkelen zich zonder uitzondering streptococci. De mogelijkheid, dat zich hieruit door mutatie pathogene streptococci ontwikkelen, bestaat. Of deze normale mondbewoners in het bloed ingespoten onschuldig zijn, weet ik niet en ik zou de proef bij mij zelf liever niet willen nemen. Maar een mogelijkheid is nog geen waarschijnlijkheid.

Ik acht het hoogstwaarschijnlijk, dat door mutatie uit onschuldige bacteriën pathogene ontstaan, en vermoed, dat vele gevallen van spontaan optredende infectie-ziekten daarop berusten. Ik heb mij in mijn artikel over mutatie van bespiegelingen onthouden en doe dat ook nu, omdat eerst dan de tijd is aangebroken om na te gaan, welke betekenis de mutatie heeft voor de epidemiologie, als die mutatie bij bacteriën bewezen is. Zoolang dat

laatste niet het geval is, komt het mij voorbarig voor, om als mutatie aan te nemen, wat ook op andere wijze verklaard kan worden.

Het kan eenige bevreemding wekken, dat ik protest aanteeiken tegen het aannemen van mutatie, terwijl ik zelf meen mutatie te hebben bewezen. Het komt mij echter voor, dat, waar men te doen heeft met een zoo ingewikkeld proces, als het hier geldt, hypothesen achterwege moeten blijven, zoolang meer bewijzen ontbreken, die betrekkelijk gemakkelijk te vinden zijn vóór niet tegen het bestaan van mutatie.

Om dezelfde reden, waarom ik de slotsom van SORGO en SUESS niet aanvaard, wijs ik de bewijskracht van het geval van CIJFER voorloopig van de hand. Ik zou niets liever zien, dan dat de door mij op de leer van HUGO DE VRIES opgebouwde theorie aangenomen werd, mits op grond van feiten, die geen andere verklaring toelaten. En dat is hier niet het geval.

Stiens, 15 December 1908.

Dr. L. DE JAGER.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen enz.

Tijdelijk krankzinnigengesticht te Amsterdam.

De *Nederlandsche Staatscourant* n°. 284 1908 bevat een Koninklijk besluit van den 24 sten November ll. tot nadere wijziging van het besluit van 26 Aug. 1904, waarbij aan het bestuur der provincie Noord-Holland vergunning is verleend het vroegere jongensweeshuis van de Diaconie der Hervormde Gemeente aan den Zwanenburgwal te Amsterdam tijdelijk tot krankzinnigengesticht in te richten. Bij genoemd besluit van 1904 was die vergunning verleend tot 31 December 1908. Bij dit nieuwe besluit wordt deze termijn verlengd tot „twee maanden na den dag, waarop het krankzinnigengesticht te Castricum zal zijn geopend”.

MUNTENDAM.

BUITENLAND

BERLIJN. — **Slecht geschreven recepten.** Het slecht schrijven van recepten, in gewone omstandigheden een onbeleefdheid tegenover den apotheker, heeft te Berlijn voor een apotheker bedenkelijke gevolgen gehad, die de dokter had verdiend. Deze had, voor inwendig gebruik, *furunculine* voorgeschreven, doch dit zoo netjes gedaan, dat de apotheker las : *formaline* en de signatuur „uitwendig” op het fleschje plaatste. Hij had voor de zekerheid een collega het recept laten lezen, en die kon er ook niets anders van maken dan formaline. De patient nam, ondanks de signatuur, een theelepeltje van het middel in. De onaangename gevolgen waren spoedig voorbij, maar toch werd een aanklacht ingediend. De apotheker werd veroordeeld, op grond dat hij volgens de wet een „onleesbaar” recept aan den arts had moeten terugzenden. De rechtsgeleerde medewerker van de *Deut. med. Wochenschr.* is het met de veroordeeling niet eens, omdat het recept niet „onleesbaar” was,